

Sygn. akt IV U 91/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2023 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maja Zielińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 października 2023 roku w Toruniu

sprawy **K. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o ustalenie kapitału początkowego i wysokość świadczenia

na skutek odwołań K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 14 grudnia 2022 roku Nr (...) -2022

z dnia 15 grudnia 2022 roku Nr (...)

z dnia 20 stycznia 2023 roku Nr (...) -2022

oraz z dnia 23 stycznia 2023 roku Nr (...)

I umarza postępowanie w zakresie, w jakim roszczenia ubezpieczonego K. K. zostały zaspokojone decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. Nr (...) -2022 z dnia 14 lipca 2023 roku i z dnia 21 sierpnia 2023 roku oraz decyzjami Nr (...) z dnia 17 lipca 2023 roku i z dnia 23 sierpnia 2023 roku;

II zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do przeliczenia kapitału początkowego oraz przeliczenia emerytury ubezpieczonego z uwzględnieniem zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 18 stycznia 1982 roku do 10 czerwca 1982 roku;

III nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

IV oddala odwołania w pozostałej części;

V zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz ubezpieczonego K. K. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych), wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sędzia Maja Zielińska

UZASADNIENIE

W odwołaniach od decyzji z dnia 14 grudnia 2022 r. (w sprawie ustalenia kapitału początkowego), od decyzji z dnia 15 grudnia 2022 r. (w sprawie ustalenia emerytury w kwocie zaliczkowej) od decyzji z dnia 20 stycznia 2023 r. (w sprawie ponownego ustalenia kapitału początkowego) oraz od decyzji z dnia 23 stycznia 2023 r. (w sprawie przeliczenia emerytury) ubezpieczony K. K., reprezentowany przez radcę prawnego, domagał się uwzględnienia okresu zatrudnienia w (...)w C. od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. oraz od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r., od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. oraz od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. jako okresów składkowych.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podnosząc m. in., że decyzją z dnia 20 stycznia 2023 r. ponownie ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 73 064,31 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił następujących okresów:

od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. oraz od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. – ponieważ nie został wystarczająco udowodniony, brak pieczętki nagłówkowej i imiennej w świadectwie pracy;

od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. – ponieważ okres nie podjęcia pracy po odbyciu służby wojskowej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. nie jest wymieniony jako okres składkowy lub nieskładkowy;

od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – z uwagi na brak informacji na jakim etacie był zatrudniony ubezpieczony;

6 listopada 1984 r., 9 listopada 1984 r., 12 marca 1985 r. oraz 2 kwietnia 1985 r. – ponieważ w tych okresach K. K. przebywał na urloпах bezpłatnych.

W piśmie z dnia 20 lutego 2023 r. ubezpieczony wskazał m. in., że nie zgadza się z pominięciem okresu od 18 stycznia 1979 r. do 31 października 1979 r. przy ustalaniu kapitału początkowego. Wyjaśnił, że po odbyciu zasadniczej służby wojskowej podjął pracę w ciągu 30 dni.

Postanowieniami z dnia 21 lutego 2023 r., 13 marca 2023 r. i 14 marca 2023 r. Sąd, na podstawie art. 219 k.p.c., połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę z odwołania K. K. od decyzji z dnia 15 grudnia 2022 r. o wysokość emerytury (sygn. akt IV U 92/23), sprawę z odwołania K. K. od decyzji z dnia 20 stycznia 2023 r. o wysokość emerytury (sygn. akt IV U 186/23) oraz sprawę z odwołania K. K. od decyzji z dnia 23 stycznia 2023 r. o wysokość emerytury (sygn. akt IV U 187/23) ze sprawą z odwołania K. K. od decyzji z dnia 14 grudnia 2023 r. o ustalenie kapitału początkowego (sygn. akt IV U 91/23) i postanowił prowadzić odtąd sprawę pod wspólną sygnaturą akt IV U 91/23.

Sąd ustalił, co następuje:

W toku aktywności zawodowej ubezpieczony K. K. (ur. (...)) był zatrudniony m. in.:

w (...)– od 1 września 1972 r. do 3 listopada 1972 r. (jako uczeń zawodu);

w (...) – w okresach od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. (jako uczeń zawodu) i od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. (jako aparatowy);

w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) 7 S.A. w P. – w okresie od 20 lutego 1986 r. do 23 sierpnia 1986 r.

Dowód: - świadectwo pracy – k. 65 akt ZUS p. II,

- akta osobowe – k. 60, 151 akt sądowych (koperty).

W okresie od 15 maja 1977 r. do 4 sierpnia 1981 r. K. K.

był zatrudniony w (...) G. z siedzibą w P.. Pracował na stanowisku robotnika budowlanego.

W okresie od 24 października 1977 r. do 17 października 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Do pracy powrócił w dniu 1 listopada 1979 r.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 5 marca 1981 r. ubezpieczony został przyjęty na członka Spółdzielni.

Dowód: - akta osobowego – k. 141 akt sądowych (koperta),

- zaświadczenie – k. 8 akt ZUS p. II.

W okresie od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. ubezpieczony K. K. był zatrudniony w (...). W ramach zakładu pracy funkcjonowały działy: potasownia, automatyka, suchy lód, gorzelnia, dział mechaniczny, dział elektryczny. Zatrudnionych było ponad 1 000 pracowników. Zakład pracy zawierał z pracownikami wyłącznie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca odbywała się w systemie jednozmianowym. Jedynie w okresach tzw. „kampanii buraczanej” wprowadzano system pracy dwuzmianowej.

Ubezpieczony pracował na stanowisku ślusarza w Elektrociepłowni. Do jego obowiązków należało naprawianie pomp i urządzeń mechanicznych.

Dowód: - akta osobowego – k. 60 akt sądowych (koperta),

- karty obiegowe zmian – k. 27 – 28 akt ZUS p. II,

- zeznania świadka J. G. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia

13.04.2023 r. od 00:02:21 do 00:18:22,

- zeznania świadka S. L. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:18:22 do 00:29:09,

- zeznania świadka A. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia

13.04.2023 r. od 00:29:09 do 00:36:04,

- zeznania świadka W. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:36:04 do 00:47:36,

- zeznania świadka G. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:47:36 do 00:56:43,

- przesłuchanie ubezpieczonego – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10.08.2023 r. od 00:11:03 do 00:25:57.

Razem z ubezpieczonym w (...) pracowali:

W. W., zatrudniony w okresie od 23 czerwca 1978 r. do 1 grudnia 2001 r. na stanowisku ślusarza remontowego – brygadzisty Elektrociepłowni;

J. G., zatrudniony od 1974 r. do marca 1986 w dziale Elektrociepłowni;

S. L., zatrudniony w okresie od 1972 r. do 1996 r. m. in. w potasowani i kotłowni;

A. W., zatrudniony w okresie od 1975 r. do 2005 r. w Rafinerii (...);

G. W., zatrudniony w okresie od 1971 r. do 1982 r. na stanowisku ślusarza w kotłowni.

Dowód: - świadectwo pracy – k. 11 akt ZUS dot. W. W.,

- zeznania świadka J. G. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia

13.04.2023 r. od 00:02:21 do 00:18:22,

- zeznania świadka S. L. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:18:22 do 00:29:09,

- zeznania świadka A. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia

13.04.2023 r. od 00:29:09 do 00:36:04,

- zeznania świadka W. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:36:04 do 00:47:36,

- zeznania świadka G. W. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 13.04.2023 r. od 00:47:36 do 00:56:43.

W dniu 22 listopada 2022 r. K. K. złożył wniosek o emeryturę.

Dowód: - wniosek – k. 1 akt ZUS p. II.

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 grudnia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił ubezpieczonemu K. K. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 73 064,31 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyniósł 68,81 %, co przy pomnożeniu przez kwotę bazową 1.220,89 zł dało podstawę wymiaru kapitału w kwocie 840,09 zł. Organ rentowy przyjął za udowodnione 15 lat, 9 miesięcy i 3 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. – ponieważ okres nie podjęcia pracy po odbyciu służby wojskowej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. nie jest wymieniony jako okres składkowy lub nieskładkowy;

od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – z uwagi na brak informacji na jakim etacie był zatrudniony ubezpieczony;

6 listopada 1984 r., 9 listopada 1984 r., 12 marca 1985 r. oraz 2 kwietnia 1985 r. – ponieważ w tych okresach K. K. przebywał na urloпах bezpłatnych.

Dowód: - decyzja – k. 5 – 6 akt kapitału początkowego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 grudnia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał K. K. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2022 r. w kwocie 3 136,30 zł brutto. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto:

kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 119 363,20 zł;

kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 427 586,19 zł;

kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie 49 575,76 zł;

średnie dalsze trwanie życia 190,20 miesięcy.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, tj. $(119\ 363,20 + 427\ 586,19 + 49\ 575,76) / 190,20 =$

3 136,30 zł).

Kwotę emerytury ograniczono do kwoty zaliczkowej, tj. 3 120 zł z uwagi na brak ostatecznego zamknięcia konta OFE. Ponadto, emeryturę zmniejszono z powodu należności egzekwowanych na mocy tytułu wykonawczego, tj. o 780 zł.

Dowód: - decyzja – k. 51 akt ZUS p. II.

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 stycznia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ponownie ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 73 064,31 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 840,09 zł ustaloną w decyzji z dnia 14 grudnia 2022 r. Organ rentowy przyjął za udowodnione 15 lat, 9 miesięcy i 3 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. oraz od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. – ponieważ nie został wystarczająco udowodniony, brak pieczętki nagłówkowej i imiennej w świadectwie pracy;

od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. – ponieważ okres nie podjęcia pracy po odbyciu służby wojskowej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. nie jest wymieniony jako okres składkowy lub nieskładkowy;

od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – z uwagi na brak informacji na jakim etacie był zatrudniony ubezpieczony;

6 listopada 1984 r., 9 listopada 1984 r., 12 marca 1985 r. oraz 2 kwietnia 1985 r. – ponieważ w tych okresach K. przebywał na urloпах bezpłatnych.

Dowód: - decyzja – k. 12 akt kapitału początkowego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 stycznia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z urzędu przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 listopada 2022 r. w kwocie 3 136,30 zł brutto. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto:

kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 119 363,20 zł;

kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 427 586,19 zł;

kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie 49 575,76 zł;

średnie dalsze trwanie życia 190,20 miesięcy.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, tj. $(119\ 363,20 + 427\ 586,19 + 49\ 575,76) / 190,20 = 3\ 136,30$ zł).

Kwotę zmniejszono z powodu należności egzekwowanych na mocy tytułu wykonawczego, tj. o 784,07 zł.

Dowód: - decyzja – k. 59 akt ZUS p. II.

Po przeanalizowaniu pozyskanych w toku postępowania dokumentów organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy okres zatrudnienia w:

(...)- od 1 września 1972 r. do 3 listopada 1972 r. (nauka zawodu);

(...) – od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. (nauka zawodu), od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. (pracownik zatrudniony na umowę o pracę);

Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) 7 S.A. – od 20 lutego 1986 r. do 23 sierpnia 1986 r.

Z kolei do podstawy wymiaru zaliczono:

wynagrodzenia z tytułu umowy o naukę zawodu: rok 1972 r. – 215 zł, rok 1973 r. – 2 480 zł, rok 1974 – 2 560 zł;

za okres od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. – wynagrodzenia minimalne;

za 1986 r. – 615,00 zł.

Vide: - pismo ZUS z dnia 20.07.2023 r. – k. 173 – 175 akt sądowych,

- pismo ZUS z dnia 28.08.2023 r. – k. 185 akt sądowych.

W efekcie, decyzją z dnia 14 lipca 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił ubezpieczonemu K. K. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 88 384,01 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 840,09 zł ustaloną w decyzji z dnia 20 stycznia 2023 r. Organ rentowy przyjął za udowodnione 20 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. – ponieważ okres nie podjęcia pracy po odbyciu służby wojskowej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. nie jest wymieniony jako okres składkowy lub nieskładkowy;

od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – z uwagi na brak informacji na jakim etacie był zatrudniony ubezpieczony;

6 listopada 1984 r., 9 listopada 1984 r., 12 marca 1985 r. oraz 2 kwietnia 1985 r. – ponieważ w tych okresach K. K. przebywał na urlopach bezpłatnych.

Dowód: - decyzja – k. 7 akt ZUS p. III.

Decyzją z dnia 17 lipca 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 listopada 2022 r. na kwotę 3 616,94 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto:

kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 120 466,69 zł;

kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 517 239,97 zł;

kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie 50 236,18 zł;

średnie dalsze trwanie życia 190,20 miesięcy.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, tj. $(120\,466,69 + 517\,239,97 + 50\,236,18) / 190,20 = 3\,616,94$ zł).

Po waloryzacji, od 1 marca 2020 r., emerytura przysługiwała w kwocie 4 152,25 zł. Emeryturę zmniejszono z powodu należności egzekwowanych na mocy tytułu wykonawczego, tj. o 1 038,06 zł.

Dowód: - decyzja – k. 1 akt ZUS p. IV.

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił ubezpieczonemu K. K. kapitał początkowy na dzień

1 stycznia 1999 roku na kwotę 91 732,19 zł. Do ustalenia wartości kapitału przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyniósł 70,70 %, co przy pomnożeniu przez kwotę bazową 1.220,89 zł dało podstawę wymiaru kapitału w kwocie 863,17 zł. Organ rentowy przyjął za udowodnione 20 lat, 8 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r. – ponieważ okres nie podjęcia pracy po odbyciu służby wojskowej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. nie jest wymieniony jako okres składkowy lub nieskładkowy;

od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – z uwagi na brak informacji na jakim etapie był zatrudniony ubezpieczony;

6 listopada 1984 r., 9 listopada 1984 r., 12 marca 1985 r. oraz 2 kwietnia 1985 r. – ponieważ w tych okresach K. K. przebywał na urloпах bezpłatnych.

Dowód: - decyzja – k. 18 - 19 akt kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 listopada 2022 r. na kwotę 3 719,96 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto:

kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 120 466,69 zł;

kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 536 833,99 zł;

kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie 50 236,18 zł;

średnie dalsze trwanie życia 190,20 miesięcy.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, tj. $(120\,466,69 + 536\,833,99 + 50\,236,18) / 190,20 = 3\,719,96$ zł).

Po waloryzacji, od 1 marca 2020 r., emerytura przysługiwała w kwocie 4 270,51 zł. Emeryturę zmniejszono z powodu należności egzekwowanych na mocy tytułu wykonawczego, tj. o 1 067,62 zł.

Dowód: - decyzja – k. 67 akt ZUS p. II.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sądowych oraz aktach organu rentowego, a także zeznań świadków J. G., S. L., A. W., W. W. i G. W. oraz przesłuchania ubezpieczonego w charakterze strony.

Zdaniem Sądu okres zatrudnienia w (...) od 18 stycznia 1982 r. do 10 czerwca 1982 r. – mimo braku świadectwa pracy – został wystarczająco udokumentowany. Zebrane w aktach sprawy dokumenty w postaci: skierowania do pracy z 18 stycznia 1982 r., karty obiegowej przyjęcia od 18 stycznia 1982 r., karty obiegowej zwolnienia z dniem 10 czerwca 1982 r., stanowią wystarczający dowód potwierdzający fakt

i okres wykonywania przez ubezpieczonego pracy w tym zakładzie oraz pozwalający na odtworzenie warunków jego wynagrodzenia. Taki rodzaj dokumentów uznaje się za odpowiedni środek dowodowy także na etapie przedsądowym (zob. § 21 i § 22 rozporządzenia MPiPS z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, Dz. U. Nr 237 poz. 1412); tym bardziej można na ich podstawie ustalić powyższe okoliczności w ramach postępowania sądowego, w którym – zwłaszcza w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych – nie obowiązuje rygorystyczny znamionujący administracyjne postępowanie ubezpieczeniowe (por. dla przykładu wyrok SA w Białymstoku z 17.12.2020 r., III AUa 173/20, LEX nr 3126741).

Nie ma wątpliwości, że omawiane dokumenty zostały sporządzone na potrzeby bieżącego zatrudnienia lub załatwienia spraw urzędowych, a nie na potrzeby przedmiotowego postępowania. Ich wiarygodność dodatkowo wzmocniły zeznania poszczególnych świadków i wyjaśnienia ubezpieczonego. Szczególną uwagę Sąd zwrócił na zeznania świadka J. G., który potwierdził, że w spornym okresie (...) zatrudniała pracowników na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, gdyż znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, zwłaszcza omówionych wyżej dokumentach. Świadkowie w spornym okresie byli zatrudnieni w (...), posiadali zatem wiedzę na temat funkcjonowania zakładu pracy i zatrudnienia ubezpieczonego. Zwłaszcza świadkowie W. W. i G. W. wyjaśnili, że pracowali z ubezpieczonym w dziale Elektrociepłowni na tej samej zmianie. Ubezpieczony zajmował wówczas stanowisko ślusarza. Do jego obowiązków należało naprawianie pomp i urządzeń mechanicznych. Należy przy tym zauważyć, że twierdzenia świadków i ubezpieczonego nie stanowiły kluczowego dowodu, w oparciu o który Sąd rozstrzygnął spór między stronami. Miały one wyłącznie walor uzupełniający, dodatkowo uwiarygadniający dokumenty, z których wynikały okresy pracy ubezpieczonego.

Sąd wskazuje, że stosownie do art. 477¹³ k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy, w toku postępowania sądowego wydał decyzje o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 14 lipca 2023 r., w której uwzględnił okresy zatrudnienia w (...) od 1 września 1972 r. do 3 listopada 1972 r. (nauka zawodu) oraz (...) od 18 listopada 1972 r. do 30 sierpnia 1975 r. (nauka zawodu), od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. (pracownik zatrudniony na umowę o pracę). Z kolei do podstawy wymiaru zaliczono wynagrodzenia: za 1972 r. – 215 zł, 1973 r. – 2 480 zł, 1974 r. – 2 560 zł, za okres od 4 listopada 1975 r. do 11 maja 1977 r. – wynagrodzenia minimalne. Decyzją z dnia 17 lipca 2023 r. przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 listopada 2022 r. na kwotę 3 616,94 zł.

Następnie, organ rentowy wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 21 sierpnia 2023 r., w której uwzględnił okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) 7 S.A. od 20 lutego 1986 r. do 23 sierpnia 1986 r. oraz wynagrodzenie za 1986 r. – 615,00 zł. Decyzją z dnia 23 sierpnia 2023 r. przeliczył K. K. emeryturę od dnia 1 listopada 2022 r. na kwotę 3 719,96 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹³ k.p.c., postępowanie w sprawie w zakresie objętym wskazanymi decyzjami umorzył - punkt I sentencji wyroku.

Przechodząc do rozważań prawnych na tle niniejszej sprawy należy wskazać, że według art. 173 ust. 1 ustawy, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2 ustawy); jego wartość ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3 ustawy) tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. (art. 196 ustawy).

Stosownie do art. 174 ust. 2 ustawy, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6, 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Kapitał początkowy wynosi: 1) 24 % kwoty bazowej, 2) po 1, 3 % podstawy jego wymiaru za każdy rok okresów składkowych i okresu nieskładkowego o którym mowa w art. 7 pkt 5, 3) po 0, 7 % podstawy jego wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych, wskazanych w art. 174 ust. 2 pkt 3 (art. 53 ust. 1 w zw. z art. 174 ust. 1 – 2a ustawy). Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. (art. 174 ust. 7 ustawy), przy czym jej część wynoszącą 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresów składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. (art. 174 ust. 8 zd. 1 ustawy). Współczynnik ten oblicza się według wzoru:

gdzie: „p” – oznacza współczynnik; „wiek ubezpieczonego” – wiek w dniu 31 grudnia 1998 r.; „wiek emerytalny” – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn; „staż ubezpieczeniowy” – udowodniony okres składkowy i nieskładkowy, zaś „wymagany staż” – 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn (art. 174 ust. 8 zd. 2 ustawy).

W świetle przytoczonych przepisów (zwłaszcza art. 173 ust. 3 w zw. z art. 196 oraz art. 174 ust. 8 ustawy) przy ustalaniu kwoty kapitału początkowego bierze się pod uwagę okresy składkowe (i nieskładkowe) przypadające przed datą 1 stycznia 1999 r. Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy emerytalnej za taki okres składkowy uważa się m.in. okres zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

W niniejszej sprawie jako okres spełniający te warunki został wskazany przez ubezpieczonego m. in. okres zatrudnienia (...) od 18 stycznia 1982 r. do

10 czerwca 1982 r. W ocenie Sądu, mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, omawiany okres winien podlegać zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego. Choć w toku postępowania nie udało się pozyskać świadectwa pracy czy też umowy o pracę, udało się pozyskać częściową dokumentację osobową z okresu spornego zatrudnienia (skierowanie do pracy, kartę obiegową przyjęcia, kartę obiegową zwolnienia), z której wynikało, że ubezpieczony faktycznie świadczył pracę. Nie ma podstaw by powyższymi dokumentami odmówić wiarygodności.

Okoliczności te znalazły potwierdzenie także w zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Należy zaznaczyć, że świadkowie w spornym okresie również byli zatrudnieni w (...), a więc mieli na ten temat kompletną, bezpośrednio pozyskaną wiedzę. Z zeznań tych osób wynika sposób funkcjonowania (...)w sezonie i poza sezonem, zakres obowiązków pracowników kotłowni, czas ich pracy, a także obowiązki. Okoliczności te potwierdzają, że sporne zatrudnienie było faktycznie przez ubezpieczonego realizowane w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

Mając na uwadze, że ustalenie faktycznych warunków pracy ubezpieczonego zostało poczynione dopiero na etapie postępowania sądowego na podstawie dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował, Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej – punkt IV sentencji wyroku.

Brak jest natomiast podstaw normatywnych do uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego ubezpieczonego okresu zatrudnienia w (...) od 6 września 1975 r. do 29 września 1975 r. – z uwagi na niedostateczne jego wykazanie. W toku postępowania sądowego nie udało się pozyskać dokumentacji osobowej z tego okresu. Okres ten został wymieniony jedynie w notatce o poprzednich okresach zatrudnienia znajdującej się w aktach osobowych na k. 151 akt sądowych. Z notatki tej nie wynika jednak czy ubezpieczony rzeczywiście pracował w spornym okresie, a jeśli tak to w jakim wymiarze czasu pracy i w oparciu o jaką formę prawną. Również świadkowie i sam ubezpieczony nie byli w stanie podać szczegółów dotyczących omawianego okresu. Co więcej, ubezpieczony zeznał, że nie przypomina sobie,

aby wykonywał pracę przez okres około 3 tygodni, odrębny od innych jego okresów pracy w Cukrowni, przypadający między zakończeniem nauki zawodu a podjęciem pracy od 4 listopada 1975 roku.

Ponadto, Sąd nie uwzględnił okresu od 18 października 1979 r. do 31 października 1979 r., tj. okresu od zakończeniu odbywania zasadniczej służby wojskowej do dnia powrotu do zakładu pracy.

Odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2017.1430 j.t.). Zgodnie z treścią art. 120 ust.1 tej ustawy obowiązującego w okresie od dnia 1 września 1979 r. do dnia 21 listopada 1983 r. (Dz.U.1979.18.111 j.t.) – a zatem

w spornym okresie – pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Zważyć jednak należy, że zaliczeniu do ogólnego stażu pracy podlega wyłącznie okres odbywania zasadniczej służby wojskowej, a nie okres pomiędzy zakończeniem pełnienia tej służby, a powrotem do zakładu pracy. Zaliczenie tego okresu nie zostało *expressis verbis* wskazane w powyższych przepisach.

Stanowisko Sądu orzekającego znajduje swoje potwierdzenie w orzecznictwie sądów powszechnych. Przykładowo należy wskazać na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2005 r., sygn. akt III AUa 1336/04, zgodnie z którym pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia u tego pracodawcy w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy, nie stanowi podstawy prawnej do zaliczenia okresu przerwy między ukończeniem służby wojskowej a ponownym podjęciem pracy jako okresu składkowego w myśl przepisów ubezpieczeniowych. Podobne wnioski wynikają z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie toczącej się pod sygn. akt II UK 125/11.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części jako bezzasadne – punkt III sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w punkcie V wyroku zgodnie z art. 98 §1 k.p.c. w zw. §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2018, poz. 265). Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł z tytułu kosztów reprezentowania ubezpieczonego w każdej z połączonych spraw, tj. łącznie kwotę 720 zł, wraz z odsetkami.

Sędzia Maja Zielińska